

Pravico do pritožbe je treba spoštovati

Ze po uštavi je slehernemu državljanu zajamčena pravica, da se lahko pritoži proti vsakemu ukrepu uradnih oseb in proti odločkom organov državne uprave. Nasi ljudje vedno to vedo. Vendar se čisto zgodi, da si ta ali oni ne zna pomagati, čeprav se mu je zgodila krivica ali nepravilnost. Dogaja pa se tudi, da državni organi sami te pravice ne spoštujejo. Proti odločbi prvostopne oblasti, to je največkrat ljudskega odbora, se lahko državljani pritožijo na drugostopno oblast, to je v našem primeru na okrajni ljudski odbor. Te vrste pritožbe so tudi najpogostejše.

Po določilih bi moral okraj na takšno pritožbo, na primer proti obvezni oddaji, odgovoriti najkasneje v 30 dneh, kar pa se zgodi le redko. Pri obravnavanju pritožb delajo okrajni prvostopni organi, da odgovor na pritožbo v veliko zamudo. Tako je na pr. v okraju Krško povprečna doba za odgovor na pritožbo dva meseca ali pa še več.

Druga groba napaka je, da pritožbeni organ o sklepu glede pritožbe ne obvesti državljan, ali pa sklepa ne utemelji. Pogledimo samo, kako delajo v okraju Krško. V začetku letošnjega leta se je nabralo mnogo pritožb proti obvezni oddaji. Okraj je odgovoril z eno samo odločbo vsem kmetovalcem iz enega ljudskega odbora. 12. marca je izdal odločbo pod št. 30-51, s katero je zavrnil vse pritožbe kmetovalcev KLO Leskovec. Na tej odločbi so najprej imena 50 kmetovalcev, pod njimi pripis, da se pritožbam ne ugodi, ker so bili vsi kmetovalci po določilih uredbe pravilno obremenjeni. Podobno odločbo je izdal okraj Krško 26. 2. 1951 pritožnikom KLO Raka. V tej skupni odločbi je zavrnil pritožbo vseh kmetovalcev KLO Raka z isto utemeljitvijo.

S takim obravnavanjem okraj še dolgo ni mogel upravičiti upravičenosti posameznih pritožb. Njegova dolžnost bi bila proučiti vsak posamezni primer in izdati temu primerno odločbo. Način skupnih odločb pa dokazuje, da se okraj ni poglobil v posamezne pritožbe, da ni proučil vzrokov pritožb, temveč da je le pregledal, v katero posebno skupino spada pritožnik in izdal temu primerno odločbo. Več deset pritožb iz enega kraja bi morala ljudi na OLO Krško tudi opozoriti, da glede obvezne oddaje v določenem kraju nekaj ne more biti prav. V zvezi s tem pa bi moral na kraju samem pregledati, kaj je vzrok takemu številu pritožnikov.

Po čl. 21 uredbe o odkupu kmetijskih pridelkov bi bil okraj dolžan o zavrženih pritožbah obvestiti ministrstvo za državne nabave, ki bi moralo kot nadzorni organ študirati zakonitost. Okrajni referenti pa so izjavili, da se je ministrstvo s takim ukrepanjem strinjalo, in so celo na odločbah napisali, da so pritožbo obravnavali v sporazumu s ministrstvom za državne nabave. Če je to res, potem je ministrstvo skrivno nezakonitega ukrepanja okrajnega ljudskega odbora.

Vsi organi, ki obravnavajo pritožbe, bi morali biti pri tem kar najbolj vestni in dosledni. Pogosto pa se zgodi, da obravnavajo pritožbe papirno v pisarni tudi, če proučujejo upravičenost ene same pritožbe. Tako je na pr. dobilo poverjenišvo za državne nabave okraja Krško konec februarja pritožbo nekega kmetovalca iz Školje vasi pri Celju. Pritožba je bila pomotoma poslana na okraj Krško. Poverjenik je na pritožbo napisal »pritožbi se ne ugodi«. Referent, ki jo je dobil v roke, da bi jo odposlal, pa je opazil, da pritožnik sploh ni iz tega okraja. Iz tega vidimo, da je poverjenik pritožbo odklonil, ne da bi sploh poznal razmere in vzroke, čemu se je kmetovalec pritožil.

Nova tovarna mlinskih strojev obratuje

V Ljubljani so sklenili: Ne bomo več uvažali majhnih nadomestnih delov za mlinske stroje. Devize so predragocene. Ustanovili bomo podjetje za popravilo mlinskih strojev. In ko se je podjetje rodilo, so v njem zmodrovali: »Popravila? To je premalo, če smo že pri delu. Zakaj bi ne izdelovali novih mlinskih strojev? Stroji so zdaj skoraj v vseh mlinskih žetvarjih in obrabljeni. Popravljati okvare na takih strojih je manj racionalno, kakor mlin obnoviti z novimi stroji, seveda pa od starih uporabiti vse dobre dele.

V študij pri Domžalah je stal nacionalizirani Vavkov mlin. Uporabljive demontirane mlinske stroje so prepeljali v sosedne mlino, poslopje pa so dvignili in dozdali še 30 m dolgo novo poslopje: mizarsko delavnico, kovačnico, skladišče, ključavničarsko delavnico in dva trakta z modernimi stružnicami in večimi stroji. Sami so opravili vsa mizarska, električna in celo zidarska dela. Še več! Tudi orodje so si sami napravili.

Imajo pa tudi lepe moderne stroje: novo stružnico za težke odlitke do 3 in pol tone, avtomatski vrtni stroj itd. Pravkar montirajo žerjav in pripravljajo teren za avtomatično žago za železo, za radialni stroj, še za dve veliki novi stružnici itd.

Okrog sedanjega objekta bo zrastle še precej novih poslopij: lopa za sušenje lesa, kovačnica, montažna hala, livarna, mizarska strojna delavnica, stanovanjski blok itd. Da bi se podjetje čimprej uveljavilo, že navezujejo stike: odlitke mu že pošiljajo iz Štor, Mute in Litostroja, kajti prva serija mlinskih strojev je že v delu.

Ze v letošnjem planu imajo proizvodnjo elevatorjev, luščilcev, krtačnih strojev, mešalcev za moko in valjčnih stolov. Pravijo, da jim proizvodnja vseh vrst mlinskih strojev, razen valjčnih strojev, ne bo delala težav. Valjni stoli, to pa je nekaj posebnega, specialnega. Pravzaprav je posebnost le izdelava valjev. Brez njih pa v mlinarstvu ne gre. Za

Ljudska PRAVICA

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE

Proletarci vseh dežel, združite se!

Poština plačana v gotovini

Ljubljana, sobota, 24. marca 1951

STEVILKA 71. — LETO XII. — CENA 2 DINARJA.

Uredja uredniški odbor — Odgovorni urednik Vlado Vodopivec
Uredništvo: Kopitarjeva ul. 6 — Uprava Kopitarjeva ul. 2 —
Telefon uredništva in uprave: 53-61 do 53-65 — Telefon narod-
niškega oddelka 30-30 — Telefon oglašnega oddelka 36-85 —
Stevilka ček rač. 604 90521-0 — Mesečna naročnina 50 din —
Tisk tiskarne »Ljudske pravice« v Ljubljani Kopitarjeva ul. 4

Ob 10-letnici Osvobodilne fronte

VELIKA RAZSTAVA bo prikazala našo narodnoosvobodilno borbo

Iz razgovora s predsednikom razstavnega pododbora tovarišem TONETOM FAJFARJEM

Ljubljana pripravlja v počastitev desetletnice OF veliko vserepubliško razstavo o narodnoosvobodilni borbi. Razstava bo dala močan poudarek proslavam ob pomembni obletnici. Obrnili smo se na predsednika razstavnega pododbora Toneta Fajfarja z nekaterimi vprašanji, da prikazemo boljše značaj in pomen razstave.

Kdaj in kako je vzniknila zamisel, da privedite razstavo v počastitev desetletnice OF? — Kakšno nalogo si je zastavil pripravljalni odbor?

Zamisel o razstavi je bila sprožena lani spomlad v plenumu Osvobodilne fronte. Tedaj se je tudi sestavil pripravljalni odbor za proslavo desetletnice. Pripravljalni odbor si je zamislil proslavo desetletnice tako, da bi privedli več prireditelj in jubilej vsestransko proslavili. V ta namen je bilo treba delo razdeliti na več področij, n. pr. priprave na kongres Fronte, pripravljane spominskih publikacij, razpisali smo tudi natečaj za filmske scenarije in za slavnostno uverturo. Tretji del programa jubilejnih proslav pa je prireditev razstave.

Namen razstave je prikazati narodnoosvobodilno borbo v celoti, kompleksno, tako da bo nudila obiskovalcu jasn zgodovinski in zemljepisni pregled; zato ne bo zajeto le slovensko področje, marveč bo narodnoosvobodilna borba pri nas prikazana v jugoslovanskem in evropskem okviru. Razstava bo prikazala med drugim tudi edinstveni položaj Ljubljane in njeno borbo. Dokazala bo, da ne držijo teorije, češ da boji proti okupatorju ni mogoče na zasedenem ozemlju z dobro razvitim prometom. Razvidno bo, da za Slovenijo ne velja, češ partizansko vojevanje je mogoče samo na nepretrganem goratem ozemlju, saj je naša dežela na zelo prometnem evropskem križišču. Dokumentarno bo prikazano, da smo se po italijanski ofenzivi leta 1942 stalno borili z okupatorji in da smo imeli ves čas večje ali manjše osvobodeno ozemlje sredi laiščiške evropske trdnjave, n. pr. tudi tedaj, ko so bili Nemci v Egiptu ali pred Stalingradom.

Posvetovanje kmetijskih strokovnjakov Bosne in Hercegovine

V Sarajevu se je zbralo v torek nad 200 kmetijskih strokovnjakov iz Bosne in Hercegovine. Obravnavali so vsestranski razvoj poljedelstva v tej republiki. V Bosni in Hercegovini je nad 70 državnih kmetijskih posestev in 1500 kmečkih delovnih zadrug. Število živine je padlo med vojno za polovico, zdaj pa se je znova dvignilo na predvojno raven. Prireja pa ni, ker nimajo dovolj staj. Težava pa so tudi s krmo. Zelo je zaostalo v tej republiki sadjarstvo. Če bodo hoteli doseči predvojno raven, bodo morali posaditi v prihodnjih petih letih po tri milijone sadik jablan in sliv vsako leto. Drevesnice pa imajo letno na razpolago samo 900.000 sadik.

TRJE ČIKAŠKI MAKEDONCI SO PODARILI JUGOSLAVIJI ŠEST PNEVMATIČNIH VRTALNIH STROJEV

Trije v Chicagu živeči makedonski izseljenci, Serafin Evramovski, Jakim Stefanovič in Djordje Bocevi so prispevali za pomoč Jugoslaviji 3000 dolarjev. Za ta denar so kupili 6 pnevmatičnih vrtalnih strojev s potrebnim orodjem. Stroje bodo poslali s parnikom »Srbija« v Jugoslavijo. Izrazili so željo, naj bi uporabili te stroje za graditev hidrocentrale v Mavrovu.

Glavni namen razstave je seveda počastiti desetletnico OF.

Zdi se, da bo ta razstava po svoji zasnovi — vsebinskem bogastvu — in po obsegu, številnem razstavnem gradivu, doslej največja razstavna prireditev pri nas. Ali smemo reči, da bo hkrati tudi poseben poskus ustvariti osnovo za ureditev našega velikega, popolnega, centralnega muzeja narodne osvoboditve?

Razstava bo vsekakor imela tudi poučen in vzgojen pomen. Odraslim bo nudila v glavnih črtah celotno sliko, mladino pa bo poučila o narsičem, saj mnogi mladi ljudje zdaj že nimajo več prave predstave o narodnoosvobodilni borbi. Poučna bo tudi za ljudi, ki si jo bodo prili ogledat od zunaj. Med drugim bomo z dokumentarnim gradivom, ki je bilo objavljeno po osvoboditvi, prikazali vlogo Sovjetske zveze v mednarodni politiki.

Razstava se bo na splošno delila na dva dela. Prvi del bo prikazal splošno zgodovinski razvoj narodnoosvobodilne borbe — vojaško in politično. Zato bo vseboval za uvod tudi prikaz položaja pred vojno. Nadalje pa bo prikazana narodnoosvobodilna borba od začetka do konca. Razstava bo tehnično urejena tako da bo nudila kar najbolj učinkovito slikovno zaokrožen, pregledno, jasno podobo. Drugi del pa bo zajel posebne razstave, ki bodo izpopolnjevale in posebej pojasnjevale splošno sliko narodnoosvobodilne borbe. Prvič bodo temeljitej prikazani narodni izdajalci; posebej bodo obravnavane borbe v Ljubljani, Trstu, Reziji, Slovenski Benečiji in na Korškem; dalje partizanska saniteta, tehnika in tisk, taborišča in internacije; razstavljal bo tudi Antifašistična fronta žena in prikazala vlogo žene v narodnoosvobodilni borbi, prav tako mladina; svoj oddelek bo imelo tudi partizansko šolstvo. V okviru razstavne prireditve bo urejena tudi kinematografska dvorana, kjer bodo nepretrgano prikazovali dokumentarne partizanske filme. Razstavo pripravljamo v novem velikem poslopju gradbenega inštituta za Bežigradom. Do razstave bo vrtnarsko urejena tudi okolica poslopja. Spočetka smo

nameravali zgraditi poseben paviljon za razstavo, za kar pa ni bilo dovolj časa. Priskrbeli bodo dovolj prevoznih sredstev za zvezo z mestnim središčem.

Kakšne izkušnje ste imeli z dosedanjimi pripravami razstave? Kako napreduje delo?

Težava ni v tem, da bi morda imeli premalo gradiva, marveč bo treba iz cele gore predmetov in dokumentov izbrati najizraznejše. Na splošno ima tega gradiva dovolj muzej narodne osvoboditve LRS. Za jugoslovanski okvir pa dobimo gradivo iz beogradskega vojnega muzeja. Razpisali smo tudi poziv za zbiranje dokumentov in prejeli smo zlasti precej fotografij, predvsem z Gorenjskega in Stajerskega. To gradivo sicer ni na splošno uporabno za razstavo, ima pa pomen za arhiv.

Ureditev razstave je poverjena prof. Didku, ki si je sestavil tehnični aparat predvsem iz vrst študentov šole za umetno obrt. V tehničnem pogledu delo dobro napreduje. Sodeluje tudi podjetje »Propaganda«. Pritegnili smo kartografe, ker bo treba izdelati precej zemljevidov. Sodelujejo številni fotografi, ki so na delu širom po Sloveniji. Med razstavnim gradivom bodo številne makete in reliefi. Razstava bo prikazala tudi spomenike žrtvam iz NOB, tako da bodo zbrani mavčni odlitki vseh pomembnejših spomenikov in bo s tem ustvarjen tudi temelj za našo bodočo gipsoteko.

Vsebinsko delo razstave je osredotočeno okrog muzeja narodne osvoboditve. Razen sodelavcev iz muzeja pri ustvarjanju razstave zlasti pomagajo tovariši: Lado Kozak, prof. Metod Mikuž, za vojaške zadeve pa Jaka Avšič, tako da bo delo kar najbolj temeljito. sn

Ladja »Slovenija« pripluje na Reko konec marca

Naša nova prekmorska ladja »Slovenija«, zgrajena v amsterdamski ladjedelnici, bo priplula v reško pristanišče zadnje dni marca. Na prvot je odplula čez Atlantik v ZDA, in sicer s tovorom, ki ga je naložila v belgijskem pristanišču Anversu. V New York je prispela v osmih dneh in 18 urah. Plula je s povprečno hitrostjo 15,6 milj na uro, čeprav je bilo vreme neugodno. Iz ZDA bo priplajala živila.

Na srednjem bojišču so ameriške čete le še nekaj kilometrov od 38. vzporednika

Mac Arthurjevi padalci so se spustili za severnokorejskimi položaji

Tokio, 23. marca. UP poroča s centralne fronte, da je neka ameriška oklopna enota, ki je prodrala iz Cunčona proti severu, prispela danes 2 in četrt milje pred 38. vzporednik, ne da bi bila zadela na odpor. Pehota, ki je s padali odskočila vzhodno od reke Imdžin, t. j. severozahodno od Seula, je v petek jutraj zavzela Munsan ter se nato združila z enotami, ki štejejo 20.000 mož in so prekoračile Imdžin ter naletele samo na slab odpor.

Severno od Seula je neka druga tankovska enota napredovala skozi opustošeni Ujdžongbu in vsaj še 2 milj naprej, kjer je zadela na mine in sovražni ogenj. Mesto Munsan so zavzeli brez večjega odpora. Področje, v katerem so padalci odskočili, so ameriške letalske sile poprej bombardirale.

V akciji, ki je imela namen izravnati zapadno fronto s položaji na srednjem in vzhodnem delu Koreje, ki so za 8—15 milj bliže bivši meji, so sodelovale 3 divizije, vstevši južnokorejske sile. Neka tankovska enota, ki je napredovala iz Cunčona severno proti vzporedniku, se je ustavila na obrežju reke Puhvan, 2 in četrt milje od vzporednika. Današnje poročilo 8. armade pravi, da je armada v »lahnem stiku s sovražnikom«, in da so ameriške sile »omejeno napredovale«.

Reuter poroča, da boine ladje že 34 dni bombardirajo pristanišče Vonsan na vzhodni obali severne Koreje. S tem hočejo onemogočiti gibanje sovražnikovih transportov vojnega materiala po cestah in železniških progah, ki peljejo na bojišče. Pristanišče Songdži je tudi izpostavljeno ognju z bojnih ladij že 5 dni nepretrgoma.

PRVI DIPLOMATSKI PREDSTAVNIKI V ZAPADNI NEMCIJI

Bonn, 23. marca. Prvi tuji diplomatski predstavniki v Zapadni Nemčiji bodo 4. aprila izročili svoje poverilnice predsedniku republike Theodorju Heesu. Prvi člani diplomatskega zbora v Bonnu bodo predstavniki Belgije, Holandije, Brazilije, Danske, Švedske, Luksemburga, Švice, Turčije, Indije in Vatikana.

Severnokorejsko poveljstvo trdi, da so Severni Korejci in Kitajci na vseh delih korejskega bojišča v obrambnih bojih in da zadajajo sovražniku velike izgube.

YOUNGER O PŘEHODU 38. VZPOREDNIKA

London, 23. marca (Tanjug). Britanski minister Kenneth Younger je izjavil v Spodnjem domu, da se je treba o vsakem prehodu 38. vzporednika, ki bi imel večji obseg in v okviru večje ofenzive, poprej posvetovati. Kakor poroča agencija France Presse je dodal, da se britanska vlada še vedno prizadeva za razgovore za mirno rešitev spopada na Koreji in da je treba še nadalje upati, da bo LR Kitajska na kak način dokazala svojo dobro voljo za mirolnjuno rešitev spopada. Prav tako je minister Younger dejal, da se britanska vlada sedaj razgovarja z drugimi vladami o tem, da bi bila objavljena nova izjava o smotrih Združenih narodov na Koreji.

Younger je nadalje dejal, da 38. vzporednik tako in tako nima nikakega pomena razen na zemljevidu in da po mnenju britanske vlade ni mogoče generala Mac Arthurja prisiliti, da bi taktično spoštoval to črto.

PRIČAKUJEJO NOV PREDLOG ZA PREKINITEV SOVRAŽNOSTI

Washington, 23. marca (UP). Obvesčeni krogi so v petek izjavili, da se »mного preudarja« o tem, da bi predsednik Truman podal v imenu vseh zaveznikov ZN važno izjavo glede nove politike v zvezi s korejsko vojno. Izjavljajo, da je 13 narodov, ki se borijo z ameriškimi silami, menilo, da je treba sedaj, ko so se čete generala Mac Arthurja priborile do 38. vzporednika, podati splošno sliko o ciljih ZN. Argument za novo izjavo sloni delno na upanju, da je morda kitajski režim prišel do prepričanja, da je sedaj ob 38. vzporedniku treba prekiniti sovražnost. Zavezniki hočejo, da bi znova povedali, da se hočejo sile ZN izogniti nadaljnemu prelivanju krvi. Ta spravišnja izjava naj se kombinira z novim svarilom, da so ZN kljub temu odločeni nadaljevati z vojno, če bi Kitajci ne hoteli prekiniti sovražnosti.

Tudi delovni kolektivi v istrskem okrožju so si izvolili delavske svete. Slika nam kaže volišče delavskega sveta rudarjev v Sečovljah

Sovjetska pomoč madžarski poeziji

Na Madžarskem so informirojci uza- konili stalno prirejanje propagandnih kampanj poveljevanja Sovjetske zveze. Tako so zdaj — ne dolgo po kongresu Ma- džarsko-sovjetskega društva v tednu so- vjetskega filma — priredili »Mesec ma- džarsko-sovjetskega prijateljstva«. Po sta- rem informirojskem običaju so morale tudi ob tej priliki priromati na propagand- no turnejo po Madžarski razne sovjetske delegacije. V slavljenju teh »poslancev mi- ru in prijateljstva« (kot jih nazivajo) ter celotne kampanje pa so prekosili vsa svo- ja dosedanja novatorstva. »Skladni or- gan« »Nepszava« je 7. marca t. l. v članku »Poslanci miru in prijateljstva« brez na- daljnega »ugotovit«, da »Mesec ma- džarsko-sovjetskega prijateljstva pomeni ne- precenljivo pomoč v borbi za obrambo miru.« Glavni partijski organ, »Szabad neps«, pa je pri tem šel še dalje. On je celo prihod uradne sovjetske delegacije označil kot pomoč madžarskemu ljudstvu, in to s sledečimi besedami: »Zdaj nam je znova prispela neverjetno važna pomoč v osebnosti zastopnikov sovjetske znanosti, književnosti in junškega dela. Madžarsko ljudstvo mnogo pričakuje od njihovega nastopa...«

V zvezi s tem ni nič čudnega, če so madžarski informirojci v tem tako znan- nem mesecu madžarsko-sovjetskega pri- jateljstva pripravili obširni program rusifi- kacije. V tem mesecu bo namreč razen razstav, filmskih predstav itd. prirejenih preko 200 najrazličnejših predavanj v ka- terih bodo hvalili vse kar je rusko. V »Szabad neps« je že izšel članek v katerem se n. pr. poveljuje sovjetska pomoč — madžarski poeziji! Od ostalih propagand- nih ustanov naj omenimo samo madžarski radio, ki je že začel s posebnimi oddajami v znamenju »mirotvornega in socialistič- nega sovjetskega ustvarjanja«, ki obsega tudi sovjetsko lahko in plesno muziko.

Ob vsaj tej ogromni propagandni kam- panji poveljevanja Sovjetske zveze in nje- nega »modrega vodstva«, ki je »vesti bra- nice in predvodnik labora miras« pa ma- džarski informirojci brez nadaljnega po- zabljanja na stvari, ki mnogo bolj zani- majo preprostega madžarskega človeka. To je upravljanje plačevanja reparacij, do- bičkov mešanih sovjetsko-madžarskih del- ničarskih družb, industrijske proizvodnje za Sovjetsko zvezo in ne navezovanje — sovjetskih okupacijskih čet. Vsega tega ne more odarati še tako uporna in zvitá propaganda.

»NACIONALNA AVANTGARDA«

Pred nekaj tedni je bil v Trstu vidal- jejski kongres. S svojo navzočnostjo ga je počastil tudi Paletta, ki je prinesel di- rektive rimskih doglavnikov. Zlasti je »moral globoko oceniti boj Slovencev in Hrvatov na STO proti titizmu«. Dejal je, da imajo Slovenci in Hrvati na STO »po- sebno funkcijo, ker so nacionalna avant- garda južnih Slovanov; njim pritiče var- stvo v zgodovinskih vrednosti južnih Slo- vanov.« Ugotovil je tudi, da »dvigajo kom- unizmi v Trstu, Italijani in Slovenci, ved- no svoj glas za cono B, za brate, ki se upirajo in protestirajo proti vladam, ki so jih zaslužile.«

Po takem visokem naročilu in tako mo- dri »marksistični analizi« so se »Slovenci, Italijani in Hrvati« seveda takoj spravili na delo. Točneje povedano, posla sta se lotila le dva: »nacionalna avantgarda« — neki Šiškovič — je napisal brošuro kot »prispevek k demokratični in protititiz- mični borbi proti beograjski klikki«, s pred- govornom pa je sodeloval sam Vidali, ki je razložil, da »je napačno misliti, češ da se dviga pomen titizma, če se o njem go- vori.«

Brošura je seveda polna izrazov, ki so jih iznašli informirojski jezikoslovci, ne pove pa nič novega. Je slika revščine in zmede, ki vlada v informirojskih glavah, ter ni vredno z njo polemizirati.

Zanimiva je Vidalijeva pripomba, naj njegovi ljudje ne razumejo napak, če je

treba o »titizmu« neprestano toliko go- voriti. Je pač tako, da se sicer članstvo ne sme zanimati zanj, da pa morajo vod- telji vedno bolj govoriti o njem, oziroma o vedno hitrejšem redčenju informirojs- kih urst. To še posebno, odkar je izstop Cucchija in Magnanija tudi v Trstu kot strela udaril med informirojce. Seveda je vse govorjenje in pisanje brošur zaman in ne bo ustavilo procesa razkrajanja.

O taki »nacionalni avantgardi«, kot si jo predstavlja Paletta, pa bi bilo morda prav omeniti, da jo naše ljudstvo pozna iz zgodovine. Ko so Turki vdrali v naše kraje, so ugrabljali otroke in jih pre- vzgajali v zaklete sovražnike lastnega na- roda. Praviti so jim janičarji. »Nacional- na avantgarda« kova Šiškovič jim je po- dobna. Razlika je le v tem, da janičarji sami niso bili toliko krivi, ker kot otroci niso razumeli, kaj se dogaja z njimi, med- tem ko so sli Šiškoviči zavestno v urste izdajalcev lastnega naroda in socializma ter med sovražnike miru.

Egipt bo ohranil nadzorstvo nad Sueškim prekopom

Reuter poroča dne 22. marca, da je egiptovski podtajnik za zunanje zadeve Abel Rahman Naki paša danes izjavil, da bo imel Egipt po mednarodnem pravu še nadalje nadzorstvo nad vsemi lad- jami, ki plovejo skozi Sueški prekop ozi- roma po drugih egiptovskih teritorialnih vodah vse dotle, dokler bo v vojnem stanju z Izraelom.

Neki paša je komentiral izjavo brit- anskega zunanjega ministra Morrisona in spričo tega dejal, da ni nastala nape- to na Bližnjem vzhodu zaradi ravnanja egiptovske vlade, marveč zato, ker komi- sija OZN za Palestino dovoljuje kršitve premirja po Izraelu, ki vrh tega ne iz- polnjuje določb resolucije, ki je bila iz- dana na Rodosu v zvezi z repatriacijo arabskih beguncev.

Neki paša je nadalje sporočil, da bo egiptovska vlada proučevala 23. marca proteste pomorskih sil radi omejitve plo- vbe v Sueškim prekopu. Proti omejitvi so doslej protestirale Francija, Švedska, Velika Britanija, ZDA, Norveška, Hol- landska, Belgija in Danska. Le-te so za- htevale, naj bi Egipt odpravil zaporo za plovbo po Sueškim kanalu.

Tudi v Angliji je pomanjkanje časopisnega papirja

Cambridge, 23. marca. (Tanjug) Pred- sednik britanske nacionalne zveze novi- narjev H. J. Bradley je izjavil, na letni skupščini te zveze, da bi se pomanjkanje časopisnega papirja v svetu lahko omi- lilo, če bi ameriški časopisi izhajali na manj straneh. AP poroča, da je Bradley poudaril, da je svetovna razdelitev časo-

V sredo je bilo končano v Santiago de Chile 12. redno zasedanje gospodarsko-so- cialnega sveta. Glavno pozornost je to zasa- danje posvetilo gospodarskemu razvoju v slabo razvitih državah. Organizacija zdru- ženih narodov je v svojem poročilu o svet- tovnem gospodarskem položaju v letu 1950 ugotovila, da se gospodarski položaj v slabo razvitih državah lani ni izboljšal, temveč da se je, nasploh, v nekaterih državah še poslabšal. V celoti vzelo se je svetovna in- dustrijska proizvodnja povečala, industrijska proizvodnja v slabo razvitih državah pa je ostala na isti nizki ravni. V Indiji in Mehiki je celo znatno padla. Po podatkih, navede- nih v tem poročilu, znaša letni dohodek na prebivalca v ZDA 1433 dolarjev, v Zapadni Evropi 473, v Južni Ameriki 152, v Afriki 115, na Srednjem Vzhodu 89, v jugovzhodni Aziji pa komaj 30 dolarjev.

Predstavniki nerazvitih držav v gospo- darsko-socialnem svetu so gradili politiko industrijske razvitejših držav. Korejska vojna in oboroževalni programi, ki so ji sledi- li, so spravili nerazvite države v posebno težak položaj. Ker izvajajo svoje oborože- valne programe, kupujejo industrijske drže- ve v slabo razvitih državah vedno večje količine surovin, pri čemer same omejujejo

pisnega papirja nepravilna, in je ome- nil, da ZDA, ki imajo približno 6% vse- ga prebivalstva v svetu, porabijo okrog 65% svetovne proizvodnje časopisnega papirja. Bradley sodi, da bodo težave pri dobavi časopisnega papirja še trajale, če se ne bo zmanjšalo nesorazmerje med potrebnim časopisnega papirja v Ameri- ki in drugimi kraji sveta.

QUEUILLOVA IZJAVA O STAVKAH V FRANCIJI

Pariz, 23. marca. (Tanjug). Ko je go- voril v skupščini, je predsednik Henry Queuille izjavil, da se zavzela stavke v Franciji vznemirljivo obsega. Po njegovi iz- javi, ki jo prenaša agencija France Pres- se, so stavke posledica povišanja cen, ki je v bistvu rezultat mednarodnih okolno- sti. Queuille je izjavil, da bodo delav- skim zahtevam, ki so v glavnem upravi- čene, ugodili v resnično korist delavcev. Dodal je, da bi bili vsi ukrepi nekorist- ni, če bi padla vrednost francoskega franka.

Stavke v Belgiji

Bruselj, 23. marca. (AFP) V Belgiji se je sprožil val stavk zaradi nagle po- dražitve živil. Devet sto delavcev v Tur- houtru in delavci kovinskih podjetij v Liegeu so že začeli stavkati. Delavci v Liegeu stavkajo zaradi podaljšanja voja- škega roka. Vlada se je danes začela po- gajati z zastopniki sindikatov o zvišanju mezd. Kljub temu pa sodijo, da bodo sindikati, ki jih vodijo socialisti, začeli široko akcijo za boj zoper dražjino, ne glede na ta pogajanja.

V Vietnamu, kjer že dolgo divjajo boji med francoskimi in Hošiminhovimi četami, je doma tudi veliko siromaštvo. Na sliki so čolni, v kakršnih životari na tisoče Vietnamcev

izvoz industrijskih naprav in proizvodov, ki so zelo potrebni za gospodarski razvoj ne- razvitih držav. Razen tega so za cene indu- strijskih proizvodov veliko bolj povečale kot pa cene surovin. Predstavniki Indije, Pakistana, Mehike, Čileja in nekaterih dru- gih držav so opozorili na dejstvo, da se zaradi takega položaja razvija gospodar- stvo v njihovih državah skrajno enostransko in največ samo v smeri izkoriščanja surovin. Zaradi tega je podana nevernost, da so bo še bolj znižala življenjska raven v teh državah.

Vse slabo razvite države, zastopane v go- spodarsko-socialnem svetu, so gradile me- narodno banko za obnovo in razvoj, da im- podpira dovolj gospodarskega razvoja teh držav. Postavile so se na skupno stališče, da je treba v takih okolnostih poiskati nove učinkovitejše oblike mednarodnega finan- ciranja.

Predstavniki nerazvitih držav v gospo- darsko-socialnem svetu niso dosegli vsega, kar so zahtevali. Deloma zaradi odpora in- dustrij odločilnega razvoja, deloma pa zaradi skrajno odločilnega stališča sovjetskega bloka v gospodarsko-socialnem svetu do problemov nerazvitih držav. Vendar pa je slabo razvitim državam kljub vsemu uspe- lo na zasedanju, da je gospodarsko-socialni svet sprejel nekaj sklepov, ki imajo velik pome- n za njihov nadaljnji razvoj.

Predvsem je gospodarsko-socialni svet poudaril, kakšen pomen ima tehnična pomoč Zdrženim narodov slabo razvitim državam in predlagal, da bi se tehnična pomoč raz- širila po svojem obsegu in izboljšala po- svojih kakovosti. Svet je nato sprejel skupni predlog Indije, Mehike, Pakistana in Čila, da se ustanovi posebni odbor Zdrženih na- rodov, ki bo podrobno proučil vprašanje mednarodnega financiranja za gospodarski razvoj v nerazvitih državah in o tem iz- črpano poročal na prihodnjem zasedanju go- spodarsko-socialnega sveta. Ta odbor mora imeti pred očmi, da je treba razen sedanjih ustanoviti še nove oblike mednarodnega fi- nanciranja. Skleno o ustanovitvi posebnega odbora dokazuje, da se pri Zdrženih nari- dih vedno bolj krepi misel o ustanovitvi po- sebne mednarodne agencije za mednarodno financiranje gospodarskega razvoja v nera- vitih državah. Končno je svet pozval indu- strijsko razvite države, naj uredijo cene svo- jih proizvodov, da bi se sedanje nesoraz- merje med cenami industrijskih proizvodov in cenami surovin kolikor toliko zmanjšalo.

Značilno je da ni ZSSR podprla nobe- nez teh sklepov. Sovjetski delavci, ki so imeli omejen program tehnične pomo- čni ZSSR nerazvitim državam kot program vladajočih krogov ZDA. Podobno je napadel

izvoz industrijskih naprav in proizvodov, ki so zelo potrebni za gospodarski razvoj ne- razvitih držav. Razen tega so za cene indu- strijskih proizvodov veliko bolj povečale kot pa cene surovin. Predstavniki Indije, Pakistana, Mehike, Čileja in nekaterih dru- gih držav so opozorili na dejstvo, da se zaradi takega položaja razvija gospodar- stvo v njihovih državah skrajno enostransko in največ samo v smeri izkoriščanja surovin. Zaradi tega je podana nevernost, da so bo še bolj znižala življenjska raven v teh državah.

Vse slabo razvite države, zastopane v go- spodarsko-socialnem svetu, so gradile me- narodno banko za obnovo in razvoj, da im- podpira dovolj gospodarskega razvoja teh držav. Postavile so se na skupno stališče, da je treba v takih okolnostih poiskati nove učinkovitejše oblike mednarodnega finan- ciranja.

Predstavniki nerazvitih držav v gospo- darsko-socialnem svetu niso dosegli vsega, kar so zahtevali. Deloma zaradi odpora in- dustrij odločilnega razvoja, deloma pa zaradi skrajno odločilnega stališča sovjetskega bloka v gospodarsko-socialnem svetu do problemov nerazvitih držav. Vendar pa je slabo razvitim državam kljub vsemu uspe- lo na zasedanju, da je gospodarsko-socialni svet sprejel nekaj sklepov, ki imajo velik pome- n za njihov nadaljnji razvoj.

Predvsem je gospodarsko-socialni svet poudaril, kakšen pomen ima tehnična pomoč Zdrženim narodov slabo razvitim državam in predlagal, da bi se tehnična pomoč raz- širila po svojem obsegu in izboljšala po- svojih kakovosti. Svet je nato sprejel skupni predlog Indije, Mehike, Pakistana in Čila, da se ustanovi posebni odbor Zdrženih na- rodov, ki bo podrobno proučil vprašanje mednarodnega financiranja za gospodarski razvoj v nerazvitih državah in o tem iz- črpano poročal na prihodnjem zasedanju go- spodarsko-socialnega sveta. Ta odbor mora imeti pred očmi, da je treba razen sedanjih ustanoviti še nove oblike mednarodnega fi- nanciranja. Skleno o ustanovitvi posebnega odbora dokazuje, da se pri Zdrženih nari- dih vedno bolj krepi misel o ustanovitvi po- sebne mednarodne agencije za mednarodno financiranje gospodarskega razvoja v nera- vitih državah. Končno je svet pozval indu- strijsko razvite države, naj uredijo cene svo- jih proizvodov, da bi se sedanje nesoraz- merje med cenami industrijskih proizvodov in cenami surovin kolikor toliko zmanjšalo.

Značilno je da ni ZSSR podprla nobe- nez teh sklepov. Sovjetski delavci, ki so imeli omejen program tehnične pomo- čni ZSSR nerazvitim državam kot program vladajočih krogov ZDA. Podobno je napadel

Washington, 23. marca. (Tanjug). Vest- nik trgovinskega ministristva ZDA »Fo- reign Commerce Weekly« je objavil čla- nek, ki z dokazi navaja, da so obsegali znaten del sovjetskih pošiljk v Združene države Amerike leta 1950 proizvodi dr- žav, ki so pod nadzorstvom Sovjetske zveze. Clankar, svetnik trgovinskega mi- nistrstva Henry Chalmers poudarja, da je Sovjetska zveza med drugim prodala Ameriki vzhodnonemsko pepeliko, bol- gareki tobak in evinske ščetine iz Kitaj- ske. Sovjetske trgovinske predstavnosti- va na Zpadu so na drugi strani redno kupo- vala številne proizvode v Zapadni Evro- pi in prekomorskih državah zaradi pro- daje satelitskih državam.

Ker ima Sovjetska zveza težave pri nabavi blaga v zapadnih državah, si pri- začeva, da bi prišla do čim večjih koli- čin konvertibilne valute, ki jo lahko upo- rabijo na vs h prostih trgih. Po Chalmer- sovem članku je pokazala Sovjetska zve- za lani največ zanimanja za nakup indu- strijskih surovin v državah šterlinške cone in kolonialnih deželah.

Konferenca za razdelitev kositra

Washington, 23. marca. Reuter poro- ča, da washingtonski diplomatski krogi še vedno demantirajo vest, da so bila prekinjena pogajanja med ZDA, Veliko Britanijo, Holandsko in Belgijo o ceni in razdelitvi kositra. Sodijo, da ti razgovori ne bodo privedli do zadovoljivega uspeha.

Izrael prosi ZDA za pomoč 150 milijonov dolarjev

Beograd, 23. marca. (Tanjug) Izrael- ska vlada je poslala ZDA za podporo 150 milijonov dolarjev, s katerimi bi krila stroške za vselitev Židov v Izrael in za njihovo izselitev iz dežele.

je pač sin malomeščanskega zemljemerca iz carske Rusije, medtem ko Jarcev ni hotel v kolhoz, ampak je vstopil raje v obrtniško združenje. To je zadosten dokaz, zakaj sta tako in zakaj se oba popolno- ma razumljivo in prirodno bojita vojne in lastnega pogina.

Roman, kompozicijsko zelo slabo zgra- jen, je poln prizorov, ki so prav do smeš- nosti neverjetni in izmišljeni; takšen je prizor, ko vojak, ki že nekaj dni niso kadili, ne zvičuje cigaret iz armadnega lističa, na katerem je Stalinova podoba, ali pa, ko poslušajo Stalinov govor v pri- moskovskih okopi, ki jih vse duševno, naravnost božansko okrepi. V nizu takih podob in prizorov je Stalin povzdignjen v irealni, nadprostorni, nadenovni svet, inkarnacija vedno žive resnice, novi, sa- mo oprjeljivi bog, ki daje edino ve- ljavne, za vse obvezne sodbe in sklepe.

Skozi ves roman se razen tega vleče kot rdeča nit težnja po vojni in ruska nacionalistična miselnost.

Slovenski bralci se vneto sprašujejo, kako je mogla sploh iziti taka knjiga. Iziti je posebno zato ne bi smela, ker je še toliko resnično dobrih knjig iz sovjets- ske beletristike, ki čakajo na izdajo ali ponatis in ki bi bile zelo dobrodošle (na primer: L. Leonov: Jazbeci, K. Fedin: Meata in leta, povesti Solohova: Sinja stepa itd.). Taka knjiga pa, kakor je ro- man »Bela breza«, ki je ne samo zaradi umetniške nepomembnosti in branja ne- vrednega teksta, temveč tudi zaradi ozna- čevanja lažne etike in odkritega povelje- vanja vojne težnje, ne bi bilo treba, pa ne more nuditi niti kulturnega užika in preprostege bralca kvečjemu zmede.

L. K.

Ob zaključku 12. rednega zasedanja Ekonomsko-socialnega sveta BOJ ZA POMOČ ZAOSTALIM DRŽAVAM

izvoz industrijskih naprav in proizvodov, ki so zelo potrebni za gospodarski razvoj ne- razvitih držav. Razen tega so za cene indu- strijskih proizvodov veliko bolj povečale kot pa cene surovin. Predstavniki Indije, Pakistana, Mehike, Čileja in nekaterih dru- gih držav so opozorili na dejstvo, da se zaradi takega položaja razvija gospodar- stvo v njihovih državah skrajno enostransko in največ samo v smeri izkoriščanja surovin. Zaradi tega je podana nevernost, da so bo še bolj znižala življenjska raven v teh državah.

Vse slabo razvite države, zastopane v go- spodarsko-socialnem svetu, so gradile me- narodno banko za obnovo in razvoj, da im- podpira dovolj gospodarskega razvoja teh držav. Postavile so se na skupno stališče, da je treba v takih okolnostih poiskati nove učinkovitejše oblike mednarodnega finan- ciranja.

Predstavniki nerazvitih držav v gospo- darsko-socialnem svetu niso dosegli vsega, kar so zahtevali. Deloma zaradi odpora in- dustrij odločilnega razvoja, deloma pa zaradi skrajno odločilnega stališča sovjetskega bloka v gospodarsko-socialnem svetu do problemov nerazvitih držav. Vendar pa je slabo razvitim državam kljub vsemu uspe- lo na zasedanju, da je gospodarsko-socialni svet sprejel nekaj sklepov, ki imajo velik pome- n za njihov nadaljnji razvoj.

Predvsem je gospodarsko-socialni svet poudaril, kakšen pomen ima tehnična pomoč Zdrženim narodov slabo razvitim državam in predlagal, da bi se tehnična pomoč raz- širila po svojem obsegu in izboljšala po- svojih kakovosti. Svet je nato sprejel skupni predlog Indije, Mehike, Pakistana in Čila, da se ustanovi posebni odbor Zdrženih na- rodov, ki bo podrobno proučil vprašanje mednarodnega financiranja za gospodarski razvoj v nerazvitih državah in o tem iz- črpano poročal na prihodnjem zasedanju go- spodarsko-socialnega sveta. Ta odbor mora imeti pred očmi, da je treba razen sedanjih ustanoviti še nove oblike mednarodnega fi- nanciranja. Skleno o ustanovitvi posebnega odbora dokazuje, da se pri Zdrženih nari- dih vedno bolj krepi misel o ustanovitvi po- sebne mednarodne agencije za mednarodno financiranje gospodarskega razvoja v nera- vitih državah. Končno je svet pozval indu- strijsko razvite države, naj uredijo cene svo- jih proizvodov, da bi se sedanje nesoraz- merje med cenami industrijskih proizvodov in cenami surovin kolikor toliko zmanjšalo.

Značilno je da ni ZSSR podprla nobe- nez teh sklepov. Sovjetski delavci, ki so imeli omejen program tehnične pomo- čni ZSSR nerazvitim državam kot program vladajočih krogov ZDA. Podobno je napadel

Washington, 23. marca. (Tanjug). Vest- nik trgovinskega ministristva ZDA »Fo- reign Commerce Weekly« je objavil čla- nek, ki z dokazi navaja, da so obsegali znaten del sovjetskih pošiljk v Združene države Amerike leta 1950 proizvodi dr- žav, ki so pod nadzorstvom Sovjetske zveze. Clankar, svetnik trgovinskega mi- nistrstva Henry Chalmers poudarja, da je Sovjetska zveza med drugim prodala Ameriki vzhodnonemsko pepeliko, bol- gareki tobak in evinske ščetine iz Kitaj- ske. Sovjetske trgovinske predstavnosti- va na Zpadu so na drugi strani redno kupo- vala številne proizvode v Zapadni Evro- pi in prekomorskih državah zaradi pro- daje satelitskih državam.

Ker ima Sovjetska zveza težave pri nabavi blaga v zapadnih državah, si pri- začeva, da bi prišla do čim večjih koli- čin konvertibilne valute, ki jo lahko upo- rabijo na vs h prostih trgih. Po Chalmer- sovem članku je pokazala Sovjetska zve- za lani največ zanimanja za nakup indu- strijskih surovin v državah šterlinške cone in kolonialnih deželah.

Konferenca za razdelitev kositra

Washington, 23. marca. Reuter poro- ča, da washingtonski diplomatski krogi še vedno demantirajo vest, da so bila prekinjena pogajanja med ZDA, Veliko Britanijo, Holandsko in Belgijo o ceni in razdelitvi kositra. Sodijo, da ti razgovori ne bodo privedli do zadovoljivega uspeha.

Izrael prosi ZDA za pomoč 150 milijonov dolarjev

Beograd, 23. marca. (Tanjug) Izrael- ska vlada je poslala ZDA za podporo 150 milijonov dolarjev, s katerimi bi krila stroške za vselitev Židov v Izrael in za njihovo izselitev iz dežele.

je pač sin malomeščanskega zemljemerca iz carske Rusije, medtem ko Jarcev ni hotel v kolhoz, ampak je vstopil raje v obrtniško združenje. To je zadosten dokaz, zakaj sta tako in zakaj se oba popolno- ma razumljivo in prirodno bojita vojne in lastnega pogina.

Roman, kompozicijsko zelo slabo zgra- jen, je poln prizorov, ki so prav do smeš- nosti neverjetni in izmišljeni; takšen je prizor, ko vojak, ki že nekaj dni niso kadili, ne zvičuje cigaret iz armadnega lističa, na katerem je Stalinova podoba, ali pa, ko poslušajo Stalinov govor v pri- moskovskih okopi, ki jih vse duševno, naravnost božansko okrepi. V nizu takih podob in prizorov je Stalin povzdignjen v irealni, nadprostorni, nadenovni svet, inkarnacija vedno žive resnice, novi, sa- mo oprjeljivi bog, ki daje edino ve- ljavne, za vse obvezne sodbe in sklepe.

Skozi ves roman se razen tega vleče kot rdeča nit težnja po vojni in ruska nacionalistična miselnost.

Slovenski bralci se vneto sprašujejo, kako je mogla sploh iziti taka knjiga. Iziti je posebno zato ne bi smela, ker je še toliko resnično dobrih knjig iz sovjets- ske beletristike, ki čakajo na izdajo ali ponatis in ki bi bile zelo dobrodošle (na primer: L. Leonov: Jazbeci, K. Fedin: Meata in leta, povesti Solohova: Sinja stepa itd.). Taka knjiga pa, kakor je ro- man »Bela breza«, ki je ne samo zaradi umetniške nepomembnosti in branja ne- vrednega teksta, temveč tudi zaradi ozna- čevanja lažne etike in odkritega povelje- vanja vojne težnje, ne bi bilo treba, pa ne more nuditi niti kulturnega užika in preprostege bralca kvečjemu zmede.

L. K.

tudi vse posebne agencije Zdrženih naro- dov, zlasti pa poziv generalnega tajnika Trygve Lilea članicam Zdrženih narodov, naj sodelujejo v posebnih agencijah. Toda naj odločeno je široko resnična pomoč Zdr- ženim narodov nerazvitim državam ena iz- med polji za krepitev miru na svetu. Pred- stavniki sovjetskega bloka so jasneje kot kdaj koli pokazali na tem zasedanju svoje odločilno stališče do razvoja na dovolj raz- vitih držav in končno do ohranitve miru na svetu.

Med drugimi sklepi je gospodarsko-social- ni svet sprejel tudi predlog ZDA o ustano- vitvi komisije, ki se bo sistematično ukvar- jala z vprašanji, na ozki s nadzorstvom nad vodami in izkoriščanjem vodne energije. Svet je izrazil zaskrbljenost spričo poročila, da namerava Kitajska dati na svetovni trg 500 ton opija. Pozval je mednarodno komi- sijo za namila, naj znova skuša doseči, da se bo opij uporabljal izključno v medicinske in znanstvene namene.

Od rešitev, ki jih je sprejel gospodarsko-socialni svet na socialnem področju, je treba v prvi vrsti omeniti poziv komisiji ZN za človeške pravice, naj izdela nov načrt med- narodne pakta o človeških pravicah. V ta pakta bi bilo treba vključiti gospodarska in socialna in kulturne človeške pravice, za katere se je zavzemala predvsem jugoslov- anska delegacija na V. zasedanju General- ne skupščine. Svet je razpravljal o obtož- bah v zvezi s kršitvami sindikalnih prav- ic v Romuniji, Španiji, Sovjetski zvezi, Japonu in Češkoslovaški. Vlada teh držav so bile obtožene, da sploh ne spoštujejo teh prav- ic. Gospodarsko-socialni svet je pozval vsako vlado, naj odgovori na vprašanje, ki pa je je poslal generalni tajnik OZN spričo števil- nih predloženih obtožb o kršitvi sindikalnih pravic v Sovjetski zvezi. O predloženih ob- tožbah bo razpravljala tudi mednarodna or- ganizacija dela, ena izmed posebnih agencij Organizacije združenih narodov.

Ob koncu zasedanja se je gospodarsko-socialni svet bavil z vprašanjem prisilnega dela. Sovjetsko zvezo in nekatere države so- vjetskega bloka kakor tudi nekatere koloni- alne države so obtožili, da široko uporab- ljajo prisilno delo, ki ima vse značilnosti suženjskega dela. Delavci v posebnih taho- riških za prisilno delo v Sovjetski zvezi in številnih kolonijah, zlasti v Afriki, delajo in žive v zelo slabih okolnostih. Svet je skle- nil ustanoviti anketno komisijo petih članov, ki naj bi raziskala položaj na kraju samem. Člane te komisije bo imenoval generalni ta- krotar OZN skupno z generalnim direktor- jem mednarodne organizacije dela.

Prihodnje zasedanje gospodarsko-social- nega sveta bo konec julija letos v Ženevi.

SOVJETSKA ZVEZA PREKUPČUJE s proizvodi vzhodnih držav

Washington, 23. marca. (Tanjug). Vest- nik trgovinskega ministristva ZDA »Fo- reign Commerce Weekly« je objavil čla- nek, ki z dokazi navaja, da so obsegali znaten del sovjetskih pošiljk v Združene države Amerike leta 1950 proizvodi dr- žav, ki so pod nadzorstvom Sovjetske zveze. Clankar, svetnik trgovinskega mi- nistrstva Henry Chalmers poudarja, da je Sovjetska zveza med drugim prodala Ameriki vzhodnonemsko pepeliko, bol- gareki tobak in evinske ščetine iz Kitaj- ske. Sovjetske trgovinske predstavnosti- va na Zpadu so na drugi strani redno kupo- vala številne proizvode v Zapadni Evro- pi in prekomorskih državah zaradi pro- daje satelitskih državam.

Ker ima Sovjetska zveza težave pri nabavi blaga v zapadnih državah, si pri- začeva, da bi prišla do čim večjih koli- čin konvertibilne valute, ki jo lahko upo- rabijo na vs h prostih trgih. Po Chalmer- sovem članku je pokazala Sovjetska zve- za lani največ zanimanja za nakup indu- strijskih surovin v državah šterlinške cone in kolonialnih deželah.

Konferenca za razdelitev kositra

Washington, 23. marca. Reuter poro- ča, da washingtonski diplomatski krogi še vedno demantirajo vest, da so bila prekinjena pogajanja med ZDA, Veliko Britanijo, Holandsko in Belgijo o ceni in razdelitvi kositra. Sodijo, da ti razgovori ne bodo privedli do zadovoljivega uspeha.

Izrael prosi ZDA za pomoč 150 milijonov dolarjev

Beograd, 23. marca. (Tanjug) Izrael- ska vlada je poslala ZDA za podporo 150 milijonov dolarjev, s katerimi bi krila stroške za vselitev Židov v Izrael in za njihovo izselitev iz dežele.

je pač sin malomeščanskega zemljemerca iz carske Rusije, medtem ko Jarcev ni hotel v kolhoz, ampak je vstopil raje v obrtniško združenje. To je zadosten dokaz, zakaj sta tako in zakaj se oba popolno- ma razumljivo in prirodno bojita vojne in lastnega pogina.

Roman, kompozicijsko zelo slabo zgra- jen, je poln prizorov, ki so prav do smeš- nosti neverjetni in izmišljeni; takšen je prizor, ko vojak, ki že nekaj dni niso kadili, ne zvičuje cigaret iz armadnega lističa, na katerem je Stalinova podoba, ali pa, ko poslušajo Stalinov govor v pri- moskovskih okopi, ki jih vse duševno, naravnost božansko okrepi. V nizu takih podob in prizorov je Stalin povzdignjen v irealni, nadprostorni, nadenovni svet, inkarnacija vedno žive resnice, novi, sa- mo oprjeljivi bog, ki daje edino ve- ljavne, za vse obvezne sodbe in sklepe.

Skozi ves roman se razen tega vleče kot rdeča nit težnja po vojni in ruska nacionalistična miselnost.

Slovenski bralci se vneto sprašujejo, kako je mogla sploh iziti taka knjiga. Iziti je posebno zato ne bi smela

Iz istrskega okrožja V DOLINI KANALOV IN ZATVORNIC

Globoko pod nami je zelena dolina, dolga 14 kilometrov, vsa obkrožena s hribi. Hribi so goli in rjavi, grmčevje še ni ozelenelo. Dve sto metrov niže je prroda že oživela in kmalu bo rodila bogate plodove. To je dolina reke Mirne ali dolina kanalov in jezov. Dve podjetji bosta poskrbeli, da bo dolina kmalu spremenjena v cvetočo vrt, ki bo daljal na tisoče ton plodov za prebivalce mest že takrat, ko bo druge kraje še pokrivala snežna odeja.

NIČ NI VIDETI, PA VENDAR JE OGMOMNO DELA

Gradbeno podjetje sredi doline trga iz reke močvirnato zemljo. Kos za kosom. Naloga ni lahka in ogromno delo je že opravljeno, čeprav ni nikjer nič videti. Ko bi podjetje gradilo hiše, bi bila v dolini zgrajena že velika vas. No, graditeljem ni žal, da lahko pokažejo obiskovalcem le desetine kilometrov kanalov za osuševanje in namakanje polja, kajti »prvi dobiček ne gre še v mošniček«. To pravilo pa velja zlasti v dolini reke Mirne.

Mirna je v stoletjih naplavila v dolino ogromno črne, dobre zemlje. Žal pa je ob vsakem nalivu udarila čez bregove in tako zemljo spremenila v močvirje. Pod Italijo se melioracijska dela niso naglo razvijala. Šele ko se je začela tako imenovana žitna bitka (vojna z Abesinijo), so dolino delno meliorirali.

Prebivalci istrskega okrožja so tako dobili dolino, ki ni bila ne tič ne miš. Tam, kjer je bilo osušeno, je bilo sedaj sušno, drugje pa so ostala še močvirja. Zato se delo nadaljevalo.

S SLANO VODO POLJ NE MOREJO NAMAKATI

Mirna, ki se je prej vijugala po dolini, teče sedaj ravno in po eredi doline. Polj pa ne bodo namakali z njeno vodo. Kadar je plima, pritiska morská voda po reki daleč v notranjost. S slano vodo pa reki daleč v notranjost. S slano vodo pa reki daleč v notranjost. S slano vodo pa reki daleč v notranjost.

Ob vznožju hriba, na levem bregu Mirne, izvira potok Grandola. Iz globine skozi luknjo v skali priteče vsako sekundo ob največji suši dva in pol kubika vode. (Baje imamo pri nas v Jugoslaviji le še dva, tri tako močne izvirke.) Vodo je bilo treba speljati na desni breg Mirne. Ni šlo drugače: Pod Mirno so izkopali kanal. Na levi strani je kanal višji, zato se voda sama poganja na desni breg. To je »sifon«. Ob strugi reke so zgradili še drugo manjšo — glavni namakalni kanal, po katerem bo tekla potok Grandola. Dovolj bo daljal vode, da bodo z njo namakali del doline, ki meri okoli 300 hektarov.

Od glavnega kanala se spuste po bolj namakalni kanali. Narejeni so iz betonskih delov, ki jih izdelujejo s posebnimi stroji. 120.000 jih bodo morali narediti, da jih bo dovolj samo za ta del, kjer zdaj grade. Vsak kanal za namakanje bo imel majhno zatvornico in nekakšno napravo, »merilnik za vodo«. Rastline so namreč zelo izbirčne. Ta

Znatne olajšave pri nakupu kmetijskih strojev

Zvezna vlada je izdala navodilo o prodaji kmetijskih strojev in orodja. Državna kmetijska podjetja in ustanove ter združni skladi bodo kupovali kmetijske stroje in naprave, njihove rezervne dele in druga sredstva za reprodukcijo v kmetijstvu po nižjih enotnih cenah. Po cenah v prosti prodaji bodo kupovali samo kmetijsko orodje ter potrebščine za popravilo in vzdrževanje strojev in naprav.

Navodilo določa malone enak način za preskrbovanje kmečkih delovnih združ. Vse velike in srednje, kmetijske stroje in naprave ter njihove rezervne dele bodo kupovale po nižjih enotnih cenah. Pri nakupu novih strojev in naprav bodo oddajale bone trgovine po vezanih cenah. Oddajale bodo lahko bone v letnih obrokih po predpisih o vračanju dolgoročnih posojil. Razen tega bodo lahko kupovale rezervne dele za lokobile, mlatiline, traktorje in traktorske priključne stroje po nižjih enotnih cenah, ne da bi oddajale bone, če imajo za to dovoljenje poverjenstva za kmetijstvo pri okrajnem oziroma mestnem ljudskem odboru.

Rezervne dele bodo prodajali po nižjih enotnih cenah tudi privatnim kmečkim gospodarstvom, potrebno pa bo dovoljenje pristojnega poverjenstva za kmetijstvo. Privatna kmečka gospodarstva bodo kupovala vse druge kmetijske potrebščine po cenah v prosti prodaji. Seveda bodo imeli kupci pri tem 65% popusta od prsto formiranih cen, če bodo kupovali na bone trgovine po vezanih cenah.

Tudi gradivo za kapitalno graditev ter za graditev združnih domov in drugih združnih poslopij bo napredaj po

ČEDALJE VEČ JUŽNEGA SADJA V CRNI GORI

Na južnem Crnogorskem primorju, zlasti okrog Ulcinja goje kmečke delovne zadrage in privatni kmetje čedalje več južnega sadja. Mnoge zadrage in privatniki so preusmerili kmetijsko proizvodnjo malone povsem na južno sadje, od katerega imajo mnogo več koristi. Nekateri kmetje so dobili na primer 6 pol hektara skrbno posajenih in negovanih pomaranč letno okrog pol milijona din.

hoče več, druga manj vode na dan. Z merilnikom bo lahko vsak kmetovalec ugotovil, koliko vode je odtoklo na njive, in zapri vodo, ko bodo njive napojene.

Z vodo Grandole bodo namakali le del, kajti dolina premore tisoč dve sto hektarov plodne zemlje. Zato bodo niže, bliže izliva reke v morje, zgradili drugi »sifon«. Delati so že začeli in tudi tu bodo strokovnjaki izkoristili posebnosti te doline. Na levem bregu je bilo še nedavno veliko močvirje. Voda, ki je pri-

Pod strugo reke bo tekla potok Grandola. Z njegovo vodo bodo namakali polja na desnem bregu reke

tekla z bregov, je zalivala nižino in zato so zgradili velik odvodni kanal. Voda je upadla in močvirsko rastline so že močno porumenele. To vodo bodo skozi drugi »sifon« epeljali na desni breg, kjer njivam še primanjkuje vode. Ubili bodo »dve muhi na maha«, levi breg bo osušen, a desni namočen.

Ko bo tudi to delo opravljeno, bo dolino križalo počez in po dolgem skoraj sto kilometrov kanalov. S stotinami zatvornic bodo obdelovalci usmerjali vodo po njivah. Postali bodo resnični gospodarji vremena, ne bodo se bali ne moče, ne suše.

Tobak pri nas in na svetovnem trgu

Tobak, ki je prišel v Evropo leta 1559, goje zdaj v Ameriki, Evropi, Aziji in Afriki. V svetovni proizvodnji tobaka so ZDA na prvem mestu, saj pridelajo približno tretjino vsoga tobaka na svetu, izvažajo pa ga le nekaj manj kakor vse druge države skupaj. Za ZDA so veliki izvozniki kakovostnega tobaka Indonezija, Filipini, Java in Borneo, kjer raste zelo dober tobak. Tudi področje okrog Smirne, Samsuna in Trapezunta v Turčiji daje izvrsten tobak. Razen teh dežel prideluje mnogo tobaka tudi Indija (okrog 2 milijona ton letno), toda njen tobak je slabši in izvažá ga razmeroma malo. Precej tobaka pridelujejo tudi evropske države Grčija, Italija, Francija itd., ki ga pa porabijo večinoma doma.

V naši državi pridelujemo večje količine tobaka, zlasti boljših vrst. Iz njega izdelujemo prvovrstne cigarete. Makedo-

ni je znana po svojem aromatičnem, drobnolistnatem tobaku daleč po svetu. Po izvrstnem tobaku je znano tudi hercegovo področje, kjer pridelujejo svetlorjav tobak, ki ga uporabljajo v mešanici z makedonskim za izdelovanje najboljših in najbolj zaželenih cigaret na svetu.

Mnogo tobaka porabimo doma, pa tudi izvažamo ga precej. Povpraševanje po našem tobaku in tobaknih izdelkih je na svetovnem trgu veliko. Izvažamo jih zlasti v Avstrijo, Nizozemsko, Anglijo, Finsko, Belgijo, Švico, Zahodno Nemčijo, Izrael itd. Jugoslovanske cigarete so v teh državah zelo priljubljene.

Zaradi večjega povpraševanja po našem tobaku na svetovnem trgu, pa tudi zaradi naraščajoče potrošnje tobaknih izdelkov, proizvodnja tobaka pri nas nenehno narašča. Medtem ko smo dosegli leta 1945 v primerj z letom 1939 le 71% proizvodnje tobaka, smo dosegli leta 1949 že 200%. V tobaknih izdelkih smo dosegli predlanski v primerj z letom 1939 že 151% proizvodnje. Lani pa je suša hudo prizadela tudi naše tobačne nasade.

Pri nas so se tobačni izdelki občutno podražili, toda v drugih državah so še neprimerne dražji kakor pri nas. To velja zlasti za boljše vrste, posebno za cigarete, ki so v drugih državah najdražje blago široke potrošnje.

Ko bo vse to končano, bo šel »dobiček v mošniček«. To dokazujejo prvi poizkusi. Pred melioracijo je na tej zemlji zrastle 16 stotov pšenice ali 12 stotov koruze na hektar. Na meliorirani zemlji pa bodo lahko pridelali 400 stotov paradiznikov ali 100 stotov zgodnje krompirja. Pšenice v dolini Mirne ne bodo pridelovali mnogo, kajti že ti primeri povedo, da bodo površine veliko donosnejše. Kmet iz Nove vasi je tvegal. Posadil je sadike paradiznika na hektaru

z zemlje, ko je še ni bilo mogoče namakati. Ker leto ni bilo sušno, je dosegel izreden uspeh. Paradiznike je prodal in dobil zanje okrog 400.000 din. Tudi pol kilograma težka čebula ni v tej dolini nič posebnega. Paprika zraste tako velika, da bi lahko skrtil vanjo tri štajerske paprike.

To so pravzaprav začetki podjetja, ki bo pridelovalo mnogo zelenjave. »Sicer pa bomo o tem govorili raje, ko bo uresničeno,« so dejali in niso hoteli povedati nič več o svojih načrtih. Prav imajo — ko bodo izpolnili te velike načrte, jih bomo zopet obiskali. MS.

V Ljubljani je najmodernejša vinska klet

Ljubljana, 23. marca. — Če greš po Frankopanski ulici v Šiški, ne opaziš nič posebnega. In vendar imamo v tej ulici največjo in najbolj moderno opremljeno vinsko klet ne le v Jugoslaviji, ampak v vsej srednji Evropi. Iz te kleti teče vino po dveh ceveh naravnost v cisterne na železniški postaji.

Ravnatelj podjetja »Slovenija vinoc« Ivan Deu je novator in racionalizator hkrati. Tudi nagrado je že dobil, ker je razširil, preuredil in moderniziral nekdanje dokaj skromne in zanemarljive prostore »Centralne vinarne« tako, da smo na to vinsko klet po pravici ponosni. V dolgih vrstah stoje tu sodi od najmanjšega do največjega, v katerem je 325 hl vina. Star je ta orjak med sodi že nad 100 let in pripeljali so ga iz Maribora. Ni sicer tako velik, kakor heidelberški, ki sprejme vase dobrih 2217 hl, vendar pa je za naše razmere vse časti vreden. Druge sode, kar jih je v prostornih, vzorno urejenih in snažnih kleteh, so izdelali sodarji v Tacnu pod Šmarno goro. Vsi so polni zlahne kapljice in hude so skomine, ko greš mimo njih.

Delovni kolektiv tega podjetja šteje 183 članov skupaj z osebjem ptujske kleti, v kateri je prostora za 120 vagonov vina. V ljubljansko ga gre celo 400 vagonov. Podjetje »Slovenija vinoc« je bilo ustanovljeno leta 1947 in v tem kratkem času se je razmahnilo tako, da je znano po svojih kvalitativnih vinih širom po svetu. Vina iz njegovih kletj grede v Trst, Gorico, Avstrijo, Nemčijo, Švedsko, Belgijo, Anglijo, Nizozemsko, Dansko, Švico, Finsko, USA, Mehiko, Brazilijo, Egipt, Nigerijo, Libanon in Transjordanijo. Do leta 1948 je šlo precej našega vina tudi v CSR, Poljsko in Madžarsko, zdaj pa je izvoz vina v te informbirojske države popolnoma prenehal.

Lani je prispevalo to podjetje h graditvi socializma v naši državi 62 milijonov deviznih dinarjev. Zdjaj izvažá predvsem buteljna vina in s tem se vrednost

izvoza potroji. Steklenic porabi letno 170 vagonov. Dobiva jih iz steklarn v Hrastniku in Straži. Kljub nezadostni, delno še primitivni opremi je preslego lani plan po vrednosti za 20%, po količini pa za 16%. Seveda pa je glede opreme in tehničnih pripomočkov med podjetjem »Slovenija vinoc« in nekdanjo Centralno vinarno zelo velika razlika. Samo en primer. Tam, kjer je bila prej staja, je zdaj lepo urejen kemijski laboratorij, kjer vina kemično analizirajo in preizkušajo.

Laika pa seveda najbolj zanima nova, zelo praktična in dobičkonosna naprava, namreč cevovod, po katerem teče vino iz kleti po dveh ceveh naravnost v cisterne na železniški postaji. Idejo za to napravo je sprožil ravnatelj sam in zato je bil razglašen za racionalizatorja. Prej so morali vino dvakrat pretekati in delalo je najmanj 8 delavcev. Pretakanje je bilo zamudno in stroški so bili znatni. Zdjaj pa pride do stene, obložene s svetlimi ploščicami, in nihi slutiti ne moreš, da je za njo v velikih, s steklom obloženih bazenih na vagono vina. Stroški za novo napravo so znašali samo okrog 170.000 din, prihranek pa že prvo leto nad 6.000.000. Zdjaj prihrani podjetje letno že okrog 10.000.000 din. Da nima tega cevovoda, pri katerem sta zaposlena same dva delavca, podjetje praktično sploh ne bi moglo izpolnjevati svojih nalog. Po obeh ceveh pretočita delavca v eni uri do 300 hl vina. Cevovod je dolg 160 m.

Sodov ima »Slovenija vinoc« za 180 vagonov, v steklenih cisternah pa je prostora za 100 vagonov vina. K temu je treba prišteti še zmogljivost ptujskih kletj. In še nekaj zanimivega ti pokažejo delavci na dvorišču. Na navadnem lesenem drogu imajo pritrdjen na poseben način narejen železen kavčelj in s tem preprostim pripomočkom nagne en sam delavec tudi velik poln sod vina, kakor da ima opravka z igračo. Tudi ta naprava je delo ravnatelja tov. Deua. Zanj je dobil naziv novatorja.

Za rejo sviloprejk bodo v Srbiji posadili okrog milijon murv

Z rejo sviloprejk se ukvarja v Srbiji okrog 20.000 kmetij. Letos bodo vzredili 30% kokonov več kakor lani. Z rejo sviloprejk se ukvarja tudi okrog 120 kmečkih delovnih združ. Za pospeševanje svilarestva sta sestavila ministstvo za poljedelstvo in republiško podjetje »Svilopredac« v Pančevu perspektivni plan murvinih plantaž. Kmečke delovne zadrage bodo posadile v nekaj letih okrog milijon murv. To je doslej eden najvažnejših ukrepov za pospeševanje svilarstva v Srbiji.

Do leta 1945 v Srbiji sploh niso pridelovali naravne svile, marveč samo polfabrikate — surovi sukanec, ki so ga zelo poceni izvažali na tuje trge. Zdjaj pa pridobivajo naravno svilo kot končni proizvod. Za obnovo in izpopolnitev proizvodnje v tovarnah za predelavo svile v Pančevu in Novem Sadu je dala država okrog 15.000.000 din. Iz obeh tovarnov dobivajo naša tekstilna in druge industrije zelo dobro svilo.

Tudi rejce sviloprejk država izdatno podpira. Veak rejec bo dobil letos za tri kilograme kokonov meter tkanine, razen tega pa bone za nakup industrijskega blaga po vezanih cenah. V Vojvodini. Pomoravju in erbski krajini se ukvarja z rejo sviloprejk čedalje več kmetovalcev. Zato bosta dobili tovarni za predelavo svile letos več svilenih kokonov kakor druga leta.

V Pančevu bo začel letos poslovati inštitut za pospeševanje svilarstva v Srbiji. Država je dala za njegovo zgraditev okrog tri milijone dinarjev. Inštitut naj bi ugotovil, katere vrste svilenih kokonov lahko redimo v našem podnebju in katere bodo dajale več svile. V inštitutu bodo križali najbolj znane vrste svilenih kokonov, da bodo vzredili proti bole-

nim in mrazu odporen kokon. Proučevali bodo tudi možnosti križanja murv. V Italiji so se zelo dobro obnesle takó imenovane širokolistnate murve ki so za prehrano in reji svilenih kokonov mnogo boljše od naših.

V Srbiji je še mnogo neizkoriščenih možnosti za pospeševanje te poljedeleke panoge. Podjetje »Svilopredac« je na pr. predlagalo, naj bi se posebno uredbo zaščitili murve. Znano je, da si pomagajo kmetovalci, ki rede sviloprejk, večinoma s murvami, rastočimi ob cestah in v predmestjih. Te murve pa niso zaščitene in se zanje nihče ne zmeni. V Makedoniji že imajo uredbo o zaščiti murv, ki jih mnogo boljše čuvajo, čistijo in negujejo kakor v Srbiji. V kmetijskih šolah v Srbiji ne posevčajo svilarstvu skoraj nobene pozornosti. Zato tudi agronomi ne morejo pomagati z nasveti in napotki kmetovalcem, ki se ukvarjajo z rejo sviloprejk. Svilarstvo bi moralo biti v srednjih kmetijskih šolah obvezan učni predmet. Tako bi odpadli stroški za posebne tečaje, v katerih se usposablajo strokovni kadri za svilarstvo.

LETOS BO VOZILO V DALMACIJI VEČ PARNIKOV KAKOR LANI

Po novem voznem redu bodo letos zveze med posameznimi turističnimi kraji v Dalmaciji mnogo boljše kakor so bile lani. Med Splitom in Reko, Splitom in Dubrovnikom, Reko in Splitom ter Splitom in Kardelevim bodo vozili parniki veak dan razen erede v obeh smerih. Ustavljali se bodo v vseh pomembnejših turističnih krajih. Že na pomlad bo vozil enkrat tedensko brzoparnik z Reke v Split, Dubrovnik, Kotor in nazaj, od 24. aprila dvakrat tedensko, enkrat tedensko pa z Reke v Split, Dubrovnik in Ulcinj. Vožnja z Reke v Ulcinj bo trajala dva dni. V Crnogorskem primorju bodo vozili razen brzih parnikov veak dan manjši parniki iz Hercegovega v Budvo, Bar in Ulcinj, Dubrovnik pa bo imel enkrat tedensko izletniško progo na Crnogorsko primorje.

PRIPRAVE ZA ZGRADITEV ŽELEZNICE ZADAR—KNIN

V mestu Zadru, pa tudi v okrajih Zadar, Zadar — otoki, Benkovac in Knin se pridno pripravljajo na začetek graditve železnice Zadar—Knin, ki bo vezala Dalmacijo z zaledjem. Novo železnico bodo gradile večinoma prostovoljne frontne brigade. Železnica Zadar—Knin bo dograjena prihodnje leto.

VELIK RAZMAH KMEČKIH DELOVNIH ZADRUG V MAKEDONIJI

Kmečke delovne zadrage v Makedoniji se hitro razvijajo. Samo v bitoljskem okraju je bilo zadnje dni ustanovljenih 12 novih združ, razširjenih pa 21. Nanovo se je včlanilo v zadrage 1118 kmečkih gospodarstev.

V MAKEDONIJI SE JE V PETIH LETIH NAUČILO PISATI 176.000 LJUDI

V zadnjih petih letih se je v LR Makedoniji na tečajih naučilo brati in pisati 176.000 delavcev, kmetov in mladincev. Do prihodnjega meseca bo končalo svoje delo nad 2200 tečajev, v katerih se uči pisati 40.000 oseb.

Letos bodo posebno skrbeli za izobrazbo delavcev. V mestih in industrijskih središčih so odprli izobraževalne tečaje. Takih tečajev je po nepopolnih podatkih 30 s 1000 slušatelji. V mnogih industrijskih središčih so ustanovili tudi tečaje za gospodarsko usposabljanje delavcev, ustanovili pa bodo tudi dveletne šole za splošno izobrazbo delavcev.

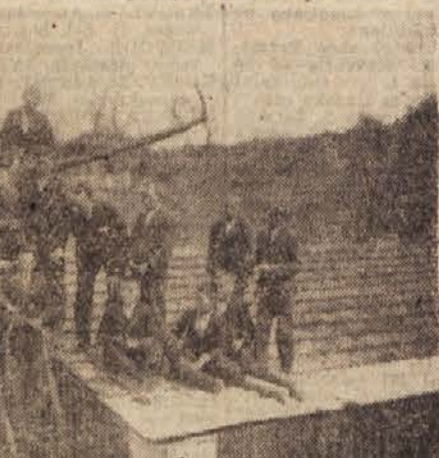
Nai pomlad obudi tudi šolske vrtove

Prvo sodbo o človeku si ustvariš že na pogled, preden si govoriš z njim. Tudi učitelja in njegovo delo z otroki lahko v veliki meri oceniš, preden si stopil v razred. Četudi skromna, pa vendar snažna in urejena šola govori o vestnosti in prizadevnem delu, zanemarjena in slabo urejena upravičeno vzbuja misli na slabo vzgojo in učno delo.

K šoli spada tudi vrt. Poln zelenja in cvetja, skrbno gojenega drevja in morda še celo z lično poslikanim čebelnikom kje v ozadiju nam je prirasel k srcu, da je človeku kar neprijetno, ko smo vsa povojna leta doselej namesto tega mnogokje srečavali pravo puščo. Saj je res, da so bili med vojno marsikje s šolskimi postopki poškodovani tudi šolski vrtovi in da prva povojna leta tudi niso bila najbolj ugodna za obnavljanje. Toda danes, že skoraj šest let odtelet pripisovati še vedno podre ograje, poškodovane in zdvijane nasade in podobne neurejenosti okupatorjememu delu, ne, ta je malo huda. Sicer pa je jasno, zanemarjeni šolski vrtovi so že dolgo znak, da smo pozabili tako na njihovo pomembno vzgojno kot tudi učno vlogo. Hitri tok povojnih let jih je porinil nekam ob stran, pa jim bo znova treba dati tisto mesto, ki jim pripada, saj v vzgoji ni nič nepomembno.

Lepo urejen šolski vrt že sam po sebi vzbuja ljubezen do prirode in smisel za

lepoto in smotrno ureditev. Pod učiteljevim vodstvom pa je lahko in bi tudi moral biti — to je njegov poglavitni namen — opazovalnica in poskusna delavnica. To za uspešnost pouka ni majhna stvar, saj je znano, da si otrok neč splošnih nauk zapomni šele, ko ga je vsaj dvakrat videl izpričanega s poskusom.

Praktično delo na vrtu — najbolj zaželená šolska ura

Koliko tarnamo, da nimamo tega in onega, da bi lahko pri pouku delali tudi poskuse in da tudi zaradi tega naš pouk šepa. Koliko in s kako majhnimi sredstvi bi jih lahko izvedli na šolskem vrtu! Dobro urejen šolski vrt je v nižjih razredih osnovne šole najboljšo učno sredstvo za stvarni pouk, na višji stopnji ali v gimnaziji pa najboljšo ponazorilo.

Šolski vrt je dragoceno, posebno za osnovnošolsko stopnjo naravnost nepogrešljivo učilo. Na vrtu uvaja dober učitelj otroka v smotrno opazovanje narave in prirodnih pojavov, tu opazujejo rastline v rasti, pa vplive sonca, svetlobe in vla-

